

власні кошти [1]. Однак для повноцінного розвитку та розширення діяльності цих коштів недостатньо, через що необхідне значне за обсягами додаткове залучення коштів.

Державна політика підтримки розвитку малого підприємництва в Україні повинна розглядатися та реалізовуватися урядом як комплекс взаємоузгоджених заходів у різних сферах, а саме: правовій, адміністративній, регуляторній, макроекономічній та інституційній політиках. Якщо вирішувати дане завдання лише за рахунок часткових заходів, то це призведе до деформування структури малого і середнього підприємництва в Україні. Така спроба у довгостроковій перспективі приречена на невдачу.

Отже, мале підприємництво відіграє важливу роль в сучасній економіці, бо є невід'ємною частиною соціально-економічної системи, яка забезпечує стабільність ринкових відносин, високу конкурентоспроможність та ефективність виробництва шляхом глибокої спеціалізації та кооперації. Проте його нормальний розвиток стає можливим лише за наявності виваженої системи державно-правових заходів та засобів регулювання й підтримки, головними серед яких є такі: фінансово-кредитна підтримка; сприятлива податкова політика; створення політики структурних перетворень з метою гармонізації української економічної практики зі стандартами країн-членів ЄС; оптимізація механізму та прискорення процесів інтеграції України у світові структури.

Список використаних джерел:

1. Заїкіна О. О. Проблеми розвитку малого бізнесу на сучасному етапі трансформаційної економіки [Електронний ресурс] / О. О. Заїкіна. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua>
2. Лозінська Ж. П. Зарубіжний досвід фінансово-кредитного забезпечення розвитку малого підприємництва / Ж. П. Лозінська // Економіка і управління. – 2017. – №3. – С.45–52.
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Д. е. н. Шерстенников Ю. В., Тараканова Ж. І.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНА МОДЕЛЬ ДИНАМІКИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Для успішного розвитку малого бізнесу потрібна оптимальна комбінація різних способів фінансування малих підприємств: самофінансування, державних інвестицій, банківського кредитування й часток (зовнішніх) інвестицій. На

сучасному етапі принципово важливим є концептуальний аналіз основних тенденцій і закономірностей розвитку малих підприємств, що використовують кредитно-інвестиційний ресурс. При цьому важливо мати математичну модель динаміки розвитку малого підприємства, яка дозволить зв'язати ефект від інвестицій з основними параметрами підприємства, а також врахувати можливі ризики малого підприємства.

Основні принципи застосування економіко-математичного аналізу до діяльності малих підприємств закладені в роботах [1; 2]. Даний інструментарій принципи й гіпотези моделювання, використані в роботах [1; 2] призначені саме для малих, а не великих підприємств. Малі підприємства, як правило, вузькоспеціалізовані і монопродуктові; використовують одну технологію, не змінюючи її в процесі свого функціонування і т.д.

У зазначених роботах в основному досліджується аналітична структура отриманих розв'язків. Кількісний і чисельний аналіз стосовно до реальних параметрів малого підприємства практично не виконувався.

Метою даної роботи було чисельне дослідження динаміки розвитку малого підприємства, що створює фонди нагромадження. Ставилося завдання врахувати ризики, пов'язані з кон'юктурою ринку, й визначити оптимальну стратегію погашення кредитної заборгованості.

Темп розвитку малого підприємства безпосередньо залежить від його внутрішніх ресурсів, тобто від капіталу, сформованого в результаті здійснюваної їм виробничо-господарської діяльності. Чим більшим є розмір цього капіталу, тим більше можливостей у малого підприємства для збільшення свого ресурсного потенціалу, для придбання необхідних інгредієнтів проведення. Цей капітал надалі будемо йменувати – «фонд нагромадження».

Вирішувалося наступне завдання. Підприємство одержує одноразовий кредит у момент часу $t = 0$ в розмірі K_0 , що приводить до збільшення вартості початкових основних фондів A_0 на суму кредиту K_0 . Погашення кредиту проводиться щомісяця на суму $D(t)$ (t – номер місяця). По кредиту нараховуються відсотки з фіксованою річною ставкою r . Мале підприємство працює в умовах ризику. Частка p випущеної продукції перебуває в зоні ризику, тобто може бути не реалізована.

Частина прибутку $(1 - \xi)$ йде на створення фонду нагромадження F за поточний місяць:

$$F(t) = (1 - \xi)(\Delta M(t) - D(t)). \quad (1)$$

Відсотки по кредиту виплачуються з фонду нагромадження. Фонд нагромадження потрібно обчислювати окремо для першого й другого років:

$$\Phi_1 = \sum_{t=1}^{12} F(t) = (1 - \xi) \sum_{t=1}^{12} (a_0 \Delta A(t) - D(t)), \quad (2)$$

$$\Phi_2 = \sum_{t=12}^{24} F(t) = (1 - \xi) \sum_{t=12}^{24} (a_0 \Delta A(t) - D(t)). \quad (3)$$

Якщо фонду Φ_1 досить для погашення відсотка по боргові за перший рік, то тоді сальдо за перший рік:

$$S_1 = \Phi_1 - r. \quad (4)$$

буде позитивним. Якщо сальдо S_1 негативне, то воно переходить у якості боргу на другий рік і на нього нараховуються відсотки.

У якості критерію оптимальності в роботі запропонований критерій «економічної ефективності» (E), що дорівнює сумі виробничих фондів (у вартісному вираженні) і результуючого сальдо малого підприємства. Проведений аналітичний і чисельний аналіз різних стратегій погашення кредитної заборгованості малим підприємством. Порівняння отриманих результатів показало, що найбільш ефективною стратегією погашення кредитної заборгованості є схема «кредитних канікул».

Список використаних джерел:

1. Егорова Н. Е., Хачатрян С. Р. Динамічні моделі розвитку малих підприємств, що використовують кредитно-інвестиційні ресурси. / Препринт # WP/2011/118. – М.: ЦЭМИ РАН, 2011.
2. Егорова Н. Е., Біленький В. З., Хачатрян С. Р. Моделювання динаміки розвитку малих підприємств із урахуванням інвестиційного фактору / Препринт # WP/2013/157. – М.: ЦЭМИРЛН, 2013.

Д. е. н. Шимановська-Діанич Л. М., к. е. н. Рибалко-Рак Л. А., Бойко Г. С.

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» (Україна)

ОСВІТНІ ПОСЛУГИ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ТРАКТУВАННЯ КАТЕГОРІЇ

Проте, поряд із категорією «освітній продукт» у наукових дослідженнях живляють категорію «освітня послуга», що зумовлено багатоаспектністю підходів до визначення цих категорій та їх застосування в освітній діяльності